
"Nauka o pięknie", red. Maria Gołaszewska, Kraków-Lublin 1990 : [recenzja]

Sztuka i Filozofia 5, 233-234

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

tam też tabele chronologiczne, dane statystyczne i może hasła osobowe.

Wymienione już nazwiska Autorów pierwszego tomu gwarantują najwyższy poziom naukowy tekstów. Szkoda tylko, że — zapewne ze względów technicznych — zdecydowano się opublikować ten tom bez takich w oczywisty sposób potrzebnych haseł jak choćby *Sztuka*, *Filozofia* czy *Religia* (choć oczywiście poszczególni Autorzy wspominają o tych formach kultury symbolicznej). Znajdziemy je zapewne w następnym tomach, ale o jakości encyklopedii stanowi też jej przejrzystość.

Andrzej Miś

Maria Gołaszewska (red.): *Estetyka w świecie. Wybór tekstów — t. III*. Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 1991, 251 s.

We *Wprowadzeniu* Redaktorka tomu pisze, iż jego tematyka (znacznie okrojona w stosunku do planowanej) „została pogrupowana w cztery działy, odzwierciedlające najżywsze tendencje w estetyce naszych czasów”, przede wszystkim — postmodernizm. W dziale *Teoria i praktyka postmodernizmu* zamieszczony został tekst wykładu znanego niemieckiego filozofa H. Lübego pt. *Muzealizacja. O powiązaniu naszek teraźniejszości z przeszłością* (bodaj pierwszej przekład Lübego na język polski...), nieznaną artykuł Jencksa *Wartości postmoderny*, Davidsona *Ekophrasis a postmodernistyczne wiersze-obrazy* oraz M. Rose *Postmodernizm: rozważania nad teorią i praktyką innowacji*. Część II — *Z kręgu współczesnej estetyki anglosaskiej* — zawiera pięć tekstów, z których najciekawszy jest z pewnością A. C. Danto *Dzieło sztuki a zwykle przedmioty* — fragment szeroko już dyskutowanej w świecie książki *The Transfiguration of the Commonplace*. W trzecim dziale, zatytułowanym *Hermeneutyka*, znajdujemy cztery przekłady prac autorstwa D. Stewarta, T. Mc Evilly'ego, M. Shapiro i T. Airaksinena. Nurt określony mianem *Postempiryczne perspektywy estetyki* reprezentują teksty C. F. Munro oraz O. Kenshura.

Tom, jak i poprzednie, opatrzone jest notami o autorach. Wiele z tłumaczonych tekstów pochodzi ze światowego Kongresu Estetyki w Nottingham z 1988 r.

A.Z.-J.

Maria Gołaszewska (red.): *Nauka o pięknie. Rozprawy z po-*

granicza estetyki, aksjologii ogólnej i antropologii filozoficznej.
Wydawnictwo Uniwersytetu M. Curie — Skłodowskiej. Kraków
— Lublin 1990, 131 s.

Tom zredagowała M. Gołaszewska. Teksty publikowane w trzech działach: *Ogólne problemy wartości estetycznych*, *Wartości estetyczne w antroposferze* oraz *Analizy estetyczne* — powstały w ramach RSB III, 22,9, koordynowanego przez Zakład Estetyki UJ. Tom zawiera artykuły M. Gołaszewskiej, F. Chmielowskiego, L. Sosnowskiego, K. Wilkoszewskiej, T. Gołaszewskiego, B. Jasiak, P. Mroza i A. Warmińskiego. Dotyczą one tak aksjologii ogólnej, jak i konkretnych jej problemów (np. ekologii), oraz poszczególnych koncepcji estetycznych. Uzupełnieniem tej publikacji jest empirycznie zorientowany tom pt. *Ewaluacja estetyczna. Portret piękna*.

Jacek Pańniczek (red.): *Ontologia fikcji. „Biblioteka myśli semiotycznej”*. Rozprawy lubelskie. Warszawa 1991.

Przygotowany przez J. Pańniczkę tom zatytułowany *Ontologia fikcji* podzielony został na dwie części. W pierwszej znalazły się rozprawy i szkice dotyczące problematyki fikcji artystycznej, wyznaczającej — dla wielu estetyków i teoretyków — ontologiczną specyfikę sztuki (w szczególności — sztuki literackiej). Część druga zawiera teksty, z których większość weszła do kanonu współczesnej klasyki, a dotyczące ontologii obiektów fikcyjnych i dyskursu fikcjonalnego. Rozważania prowadzone są w aparacie formalnym, sytuując się tym samym na pograniczu ontologii ogólnej, filozofii sztuki i logiki. Nie trzeba dodawać, że na ogół z podejmowaniem próby formalnej artykulacji zawikłanej problematyki filozoficznej idzie w parze innowacyjność merytoryczna. A prezentowane teksty posiadają właśnie charakter najbardziej twórczej formy takiej artykulacji — formy eksplikacji. Przekład i publikacja wybranych przez J. Pańniczkę tekstów (Castanedy i innych) stanowi więc niezwykle cenną inicjatywę wydawniczą — przydatną dla logików, lingwistów, literaturoznawców, estetyków i reprezentantów wielu innych dyscyplin, które na własną rękę niejako odkrywają dziś „problematyczność” klasycznej opozycji prawdy i fikcji.

Jeśli natomiast chodzi o część pierwszą, której chciałabym poświęcić